

آئین نوروز در کشورهای همجوار

تهیه و تنظیم: نازنین فراهانی *

nfarahani2000@yahoo.com

مقدمه

قرن‌های دراز است که نوروز بر همه جشن‌های جهان فخر می‌فروشد و از آن رو یک قرارداد مصنوعی اجتماعی و یک جشن تحمیلی به حساب

نوروز اگرچه جزو لاینفک فرهنگ غنی ایرانیان است، اما سرزمین‌های بسیاری را در جشن خود شریک می‌کند. برخی از کشورها مقارن با آغاز بهار و برخی همزمان با فصل برداشت محصولات زراعی‌شان نوروز را جشن می‌گیرند

با هم آفرینش و نوزایی را نیایش کرده‌اند: "یا مقلب القلوب والابصار یا مدبراللیل والنهار یا محوالحول والاحوال حوّل حالنا الی احسن الحال".

نوروز اگرچه جزو

لاینفک فرهنگ غنی ایرانیان است، اما سرزمین‌های بسیاری را در جشن خود شریک می‌کند. برخی از کشورها مقارن با آغاز بهار و برخی همزمان با فصل برداشت محصولات زراعی‌شان نوروز را جشن می‌گیرند. نوروز بزرگترین عید ایرانیان است که علی‌رغم گذشت زمانهای دراز و بروز حوادث تاریخی و حتی تغییر بنیانهای فرهنگی و از آن جمله دین ایرانیان، نه تنها

نمی‌آید. نوروز جشن جهان است و روز شادمانی زمین، آسمان و آفتاب، جشن شکفتن‌ها و شور زادن‌ها و سرشار از هیجان هر آغاز. نوروز جشن آیین سال‌های دراز تاریخ مردمان ما، جشن فراگیر همه هم فرهنگ‌های ما، جشن آفرینش زندگی، نوزایی شکوفه‌های درختان، جشن بهار، جشنی که در آن سالیان سال انسان و طبیعت،

* کارشناس ارتباطات اجتماعی

معدود جشن می گرفتند و مراسمی در کاخ سلاطین برپا می کردند. در این روز حکیم‌باشی معجونی را که «نوروزیه نامیده می شد و با افزودن مشک، عنبر و سایر عطریات فراهم می آمد به هنگام ورود آفتاب به برج حمل در کاسه های چینی سرپوش دار تقدیم سلطان می کرد. نزدیکان سلطان از جمله همسران و دختران وی نیز نصیب خود را از این معجون می گرفتند.

اعتقاد عموم مردم بر این بود که این معجون بر قدرت بدنی می افزاید و انواع بیماریها را شفا می بخشد. این سنت تا آخرین دوره امپراتوری ادامه داشت و دولتمردان عالی رتبه نیز از نوروزیه بهره مند می شدند. علاوه بر حکیم‌باشی دربار، داروسازان نیز به ساختن معجونی که فقط خود از ترکیباتش آگاه بودند دست می زدند و آن را به مشتریان مخصوص خود می دادند. ذکر شده که در این معجون چهل نوع ماده به کار می رفته

از بین نرفته بلکه در گستره پهناورتری از محدوده جغرافیایی به حیات خود ادامه داده است. هرگاه پدیده‌ای فرهنگی و انسانی با شکوه و زیبایی و عظمت هنر و اندیشه در میان قومی ظاهر می شود، در همان نقطه محصور و محدود نمی ماند، بلکه در اندک زمان از مرزهای خود فراتر می رود.

نوروز برخلاف اعیاد دیگر که با جنبه‌های خاصی از اشرافیت همراه بود، و یا به مناسبت‌های خاصی برگزار می شده، به همه طبقات و قشرهای جامعه تعلق داشت و نفوذ طولانی آن در باورهای توده‌های مختلف به اندازه‌ای نیرومند گشته که به آسانی قابل زدودن او وجدان تاریخی مردم نیست و مغایرت نداشتن آن با اصول و مبانی اسلام و حتی هماهنگ بودن پاره‌ای از مراسم آن با اخلاق و فلسفه اسلامی به بقا و گسترش آن یاری رسانده است. نوروز آغاز بهار طبیعت و نمایشی از جاودانگی آفرینش است که با آن برگ دیگری از تقویم عمر هستی و آدمی ورق می خورد.

در این مقاله نگاهی به برگزاری جشن نوروز در کشورهای همجوار می اندازیم:

نوروز در ترکیه

در حکومت عثمانی نوروز را به عنوان یکی از ایام

است، که بعضی از بیماریها به واسطه این معجون بهبود می‌یافته است. بعضی هم معجون نوروزیه را مرکب از هفت

واژه "نوروز" برای نخستین بار در ادبیات دیوانی از سوی "قاضی برهان‌الدین" شاعر قرن ۱۴ میلادی عنوان شد

نوروز می‌پرداختند و نوروزیه‌هایی که اغلب به خاطر دریافت صله از سلطان سروده می‌شد فراهم می‌آوردند. اصولاً در ادبیات

ماده می‌دانند که با حرف "س" آغاز می‌شود و عبارتند از: سماق، سبزه، سنبل، سمنک، سرکه، سیر و سنجد.

در این روز صدراعظم هدایای مختلفی از قبیل اسب، اسلحه و قماش تقدیم سلطان می‌کرد که از آن به عنوان "پیشکش نوروزیه" یاد می‌شد. پیشتر نوروزیه را "پیشکش رکابیه" نیز می‌گفتند، زیرا در میان هدایایی که تقدیم سلطان می‌شد، ساز و برگ اسب نیز قرار می‌گرفت. بعضی‌ها پیشکش رکابیه را هدیه‌ای می‌دانند که میرآخور به زیردستان خود می‌داده است.

در نوروز منجم‌باشی دربار را نیز چون حکیم‌باشی وظیفه‌ای بود؛ وی تقویم سال را تهیه می‌کرد و صبح نوروز تقدیم سلطان و صدراعظم می‌نمود و از سلطان عطیایی دریافت می‌کرد که آن را نیز اصطلاحاً "نوروزیه" می‌گفتند. منجم‌باشی به مناسبت نوروز کارتهای تبریک همراه با تقویم سال برای بزرگان کشور می‌فرستاد. شاعران ادبیات دیوانی در ادوار مختلف به توصیف

دیوانی مضامین و مفاهیم متعددی بر نوروز مترتب است. واژه "نوروز" برای نخستین بار در ادبیات دیوانی از سوی "قاضی برهان‌الدین" شاعر قرن ۱۴ میلادی عنوان شد. وی معتقد بود که "نوروز روزی است که در آن کلیه آمال و آرزوها تحقق می‌یابد". احمدپاشا و خیلی از شاعران این دوره نیز نوروز را به عنوان عید در اشعار خود جای داده‌اند.

لازم به ذکر است که نوروز یکی از قدیمی‌ترین مقامات موسیقی می‌باشد که نزد ترکان انواع و تقسیمات متعددی داشته است از این قبیل: نوروز بزرگ، نوروز حجاز، نوروز حسینی، نوروز اصفهان، نوروز کوچک، نوروز نوا، نوروز بوسلیک، نوروز راست، نوروز عشاق و... که از هیچ‌یک نشانه‌ای باقی نمانده است.

نوروز در میان بعضی از ترکان (قزلباشها) به عنوان سالروز تولد حضرت علی (ع)، سالروز تعیین ایشان به خلافت و سالروز ازدواج امیرمؤمنان با حضرت فاطمه

نوروز در عراق و جایگاه آن در کردها

“ننه سرما در اوج آسمانها و بالاتر از ابرها، همه سال در آخر روزهای زمستانی می‌نشیند و آرام آرام گیسوان خود را می‌شوید و از آب‌چکان قطرات موی او بارانهای پایانی زمستان باریدن می‌گیرد. این باران چون چرک و آلودگی یک ساله را از مو و تن پیرزن می‌شوید اگر بر کسی باریدن بگیرد باعث بروز بیماری وی می‌شود.”

براساس همین افسانه سمبلیک است که از قدیم‌الایام مادران عراقی معمولاً دختران خود را در نیمه پایانی اسفندماه در داخل منزل نگه می‌دارند که مبادا آب گیسوشویی پیرزن سرما، دخترکان دلبند آنها را دچار

(س) شناخته می‌شود. علویان و بکتاشیان نیز اهمیتی خاص به نوروز می‌دهند و در این روز به اجرای آئین‌هایی دست می‌زنند و نوروزیه می‌خوانند.

نوروز تا نخستین سالهای جمهوریت در میان ترکان پایدار ماند و سپس رفته رفته اهمیت پیشین خود را از دست داد؛ فقط در پاره‌ای از نواحی و در میان عده‌ای محدود رسم و آئین نوروزی موجودیت خود را حفظ کرد و بعضاً جای خود را به جشن “خضر- الیاس” داد. ترکان از جشن خضر- الیاس که یک شبانه روز به طول می‌انجامد به عنوان جشن بهاری نیز نام می‌برند. به عقیده‌ی آنان حضرت خضر و حضرت الیاس که به آب حیات دست یافته‌اند، سالی یک بار با یکدیگر ملاقات می‌کنند و در فاصله همین دیدار است که آرزوها تحقق می‌یابد و کشور روی برکت می‌بیند. امروز جشن خضر- الیاس علاوه بر ترکیه، در آذربایجان، کشورهای منطقه بالکان و آسیای میانه نیز رواج دارد.

دولت ترکیه از چندی پیش توجهی خاص به نوروز معطوف داشته و به برپایی کنفرانسها و سمینارها و انتشار مقالات و کتابها دست می‌زند. در سال ۱۹۹۱ میلادی نوروز به عنوان عید و روز مشترک دنیای ترک اعلام گردید. (چشم‌انداز، ش ۱۳، ۱۳۷۷)

بیماری و مرض کند.

افسانه‌های فولکلوریک
“ننه سرما” و “عمو نوروز”
سمبل‌های داستانی مشترکی
هستند که مردم ایران و
عراق در تعبیر پایان سرمایه

جشنواره بهار یکی دیگر از آئین‌های دیرپایی است
که هر ساله در اول بهار و مصادف با عید نوروز
در شهر موصل مرکز استان نینوا و شهر هنر و
شعر برگزار می‌شود

الائمه (ع) می‌روند. کردهای
خانقین و مندلی در استان
دیاله و کردهای مقیم بغداد
که به کردهای شیعه
(فهیلی) معروفند در این
روز برای گرامیداشت

زمستان و آغاز بهار هزاررنگ در فرهنگ بومی خود از
آن بهره می‌برند.

“نوروز” از اعیاد ملی عراق محسوب می‌شود و همه
ساله در ۲۱ مارس (مصادف با اول فروردین) در این
کشور به مناسبت این عید ملی و تاریخی یک روز تعطیل
رسمی اعلام می‌شود. در عراق همچون سایر کشورهای
عربی، نوروز، عید ملی کردها تلقی می‌شود، اما این امر،
مانع از آن نمی‌شود که عرب‌های عراق نیز در این عید
شرکت نکنند. کردها و اعراب و اقلیت‌های قومی دیگر
عراق از جمله “صائبی‌ها”، “آشوریان”، “کلدانی‌ها” و
“مسیحی‌ها” عید نوروز را جشن می‌گیرند. در این روز
خانواده‌های عراقی با شیرینی‌های محلی و غذاهایی که
معمولاً مرسوم این روز است، به دامن طبیعت می‌روند.

اغلب شیعیان در این روز به زیارت قبور ائمه اطهار
(ع) و مردم بغداد به زیارت امام موسی کاظم و امام جواد

نوروز به مداین واقع در ۲۵ کیلومتری جنوب بغداد
می‌روند. عنوان مداین که با نوروز گره خورده دربردارنده
دو نماد اسلامی و تاریخی است که هر دوی آنها با
فرهنگ و هویت ایرانی پیوند دارند. مرقد سلمان فارسی
“صحابه ایرانی پیامبر اسلام (ص)” و بنای تاریخی “طاق
کسری” عظیم‌ترین طاق خشتی جهان که ساخته و
پرداخته هنر باستانی ایرانیان است، در مداین، سرزمین
نخلستان‌های زیبا واقع شده‌اند.

زیباترین جلوه نوروز در مناطق کردستان عراق به
چشم می‌خورد و هزاران نفر از اهالی این مناطق در
بوستانهای طبیعی “شقلاوه”، آبشار معروف “کلی علی
بیگ”، پارک طبیعی “سرسنگ” و “صلاح‌الدین” و “دهوک”
و “اربیل” جمع می‌شوند و به رقص و پایکوبی
می‌پردازند.

کردهای این مناطق درحالی که لباس های کردی

تنها از بین نرفت، بلکه بعد از مدتی با تکلف بیشتری از سر گرفته شد و حتی گفته شده که "متوکل" خلیفه عباسی در این روز هدیه توزیع می کرد. پیروان مذهب باستانی صائبه از پیروان یحیای نبی (ع) معتقدند که اعتدال شب و روز در این وقت از سال، سبب می شود که توازن عالم انوار و عالم ظلمات یکی شود. در عراق از نوروز به عنوان عید دوستی و صلح و پیروزی خیر بر شر یاد می شود و امروزه عید نوروز، برای اغلب عراقی ها یادآور رهایی آنها از حاکمیت دیکتاتوری صدام است.

www.irna.ir

نوروز در افغانستان

نوروز یکی از سنت های نادری است که با وجود هزاران سال نشیب و فراز هنوز هم یکی از شاخص های

رنگارنگ معروف خود را بر تن کرده اند در دامن طبیعت کوهستانی و مناطق سکناى خویش با نوای نشاط آور آهنگ های کردی ضرباهنگ طبل و سرنا، دوشادوش هم به رقص کردی یا "هه لپه رگه" می پردازند. روشن کردن آتش در شب عید نوروز سابقه ای بیش از دوهزار ساله در مناطق کردنشین دارد و شب عید بر بام منازل کاه گلی و میان کوچه و بازار برفراز و دامنه کوه ها، شعله های آتش پدیدار می شود. سنت دیرینه روشن کردن آتش در مناطق کردنشین عراق در این وقت از سال، بی شک با سنت چهارشنبه سوری در نزد ایرانیان دارای ارتباطات مشترکی است. کردها این آئین را از اسطوره نبرد مبارز هم تبار خود "کاو آهنگر" بر ضد "ضحاک" ماردوش به ارث برده اند.

جشنواره بهار یکی دیگر از آئین های دیرپایی است که هر ساله در اول بهار و مصادف با عید نوروز در شهر موصل مرکز استان نینوا و شهر هنر و شعر برگزار می شود. در این جشنواره مردم به جشن و سرور و رقص های محلی می پردازند که در حقیقت نوعی آئین باستانی است که از طریق آن مردم خدا را برای نعماتش شکرگزاری می کنند.

در دوران تمدن اسلامی جشن نوروز در عراق، نه

اساسی فرهنگی در افغانستان به حساب می‌آید. این روز که مصادف است با اول فروردین، تنها یک سالروز تقویمی، که آغاز یک دور تازه را در گردش زمین مشخص می‌سازد، نیست. نوروز در تاریخ و فرهنگ افغانستان مظهر بزرگداشت از زندگی، طبیعت و ارزشهای انسانی است که ریشه‌های عمیقی در شعر و ادب، هنر و رسوم خانوادگی و اجتماعی این کشور دارد. عمر این سنت به درازای عمر اقوام آریایی است. به‌طور سنتی آغاز نوروز را به "یاما" یا جمشید، فرمانروای اساطیری بلخ، نسبت می‌دهند. این افسانه در آثار بزرگانی چون ابوریحان بیرونی، طبری و فردوسی بازتاب یافته است. آئین‌های جشن نوروزی در افغانستان پیشینه حداقل ۳۰۰۰ ساله داشته و ریشه‌های عمیقی در نظام مذهبی زرتشتیان دارد که تا غلبه بر این سرزمین، رایج بود. با وجود این پیشینه تاریخی، نوروز در افغانستان هیچگاه منحصر به کیش یا گروه ویژه‌ای نبوده است.

حتی ظهور و گسترش اسلام، که اعیاد مذهبی ویژه‌ای را با خود آورد، مانع برگزاری آئین‌های نوروزی نشد، بلکه نوروز در این کشور با ارزشهای دینی در آمیخت و غنای بیشتری یافت. چنانچه برافراشتن جهنده (پرچم، بیرق) حضرت علی (ع)، به عنوان چهارمین خلیفه

مسلمانان، در شهر مزارشریف اوج آئین‌های نوروزی در افغانستان است. پس از آن مردم تا چهل روز در دشتهای که پر از گل سرخ می‌شود به گردش می‌پردازند. مردم از سراسر افغانستان برای برگزاری این آئین‌ها به شهر مزارشریف و ولایت بلخ سفر می‌کنند. در برخی دیگر از ولایات شمال کشور نیز با راه‌اندازی مسابقه‌های بزکشی بر سرور نوروزی می‌افزایند. در سایر روستاها و شهرستانها نیز مردم اعم از زن و مرد با برگزاری آئینهای ویژه به پیشواز نوروز می‌شتابند. برای بزرگداشت این روز لباس نو می‌پوشند، سفره‌ها را با شیرینی و خوردنی‌های خوش طعم رنگین می‌سازند و بیرون از شهرها و محل‌های بود و باش، در دامن طبیعت یا در میدانهای خاص به تفریح و شادی می‌پردازند. سرگرمی‌هایی چون تخم‌جنگی، کشتی‌گیری، سگ‌جنگی، خروس‌جنگی، اتن (رقص ملی)، آوازخوانی و غیره شامل آئین‌هایی است که در این روز برگزار می‌گردد.

شب عید که همه اهل منزل در خانه حضور دارند، غذای مخصوص شب را تهیه می‌کنند که عبارت است از رشته‌پلو و خورش خروس. آنها بر این عقیده‌اند که با خوردن رشته‌پلو و گوشت خروس سررشته زندگی به دستشان خواهد آمد و در شب عید مراسم نوروزی

نوعروسشان نیز برگزار می‌گردد و تازه دامادها برای نامزدیشان هدیه نوروزی تهیه می‌کنند که معمولاً شامل خروس، مقداری برنج، شیرینی محلی، تنقلات و یک دست لباس می‌باشد.

ساعتی مانده به لحظه تحویل سال، مردم در تکایا جمع می‌شوند تا بتوانند در آخرین لحظات سال ناملايمات و کاستی‌ها و نیز غبار سال کهنه را از تن و روح خود بشویند و این شستشوی روان، با تلاوت قرآن و خواندن دعا و نیایش صورت می‌گیرد.

سال تحویل و "آب زعفرانی"

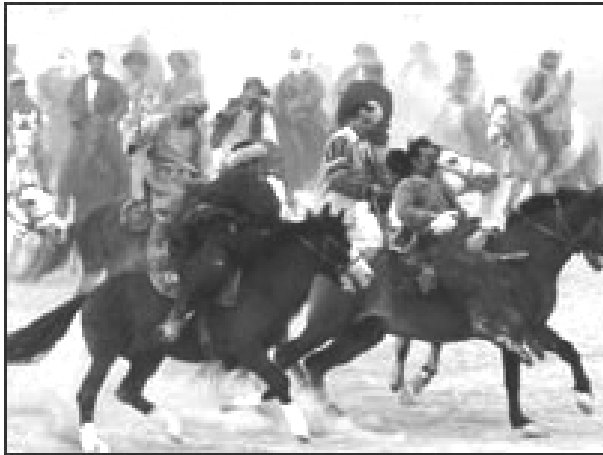
مراسم ویژه سال تحویل بدین صورت انجام می‌گیرد که افراد حاضر گرداگرد هم می‌نشینند و تعدادی تشت پر از آب را فرا روی خود قرار می‌دهند. ملا در حین دعا و نیایش آیاتی مخصوص با آب زعفران را روی کاغذ می‌نویسد و پس از اتمام دعا آن را داخل تشتی از آب می‌اندازد تا کاملاً خط نوشته شده با آب زعفران حل گردد. بعد از آن تمام تشت های آب را داخل ظرف بزرگی به نام "آبدان" می‌ریزند و نیز مقداری دیگر به آن افزوده و ملای محل به تک تک افراد کاسه‌ای از آن آب تبرک می‌دهد، که این تقسیم پیوسته همراه با صلوات

است.

در هنگام تحویل سال علاوه بر آب زعفرانی، ملا به بزرگان خانواده نوشته یا متنی از دعا می‌دهد که از آن برای رفع بلا یا استفاده می‌نمایند. ریش سفیدان و بزرگان از روز دوم و سوم به دیدن کوچکترها می‌روند، چرا که در روز اول پذیرای مهمانان هستند و کمتر فرصت می‌کنند بازدید خود را که دینی بر گردن خود می‌دانند، پس ندهند. از روز چهارم تا سیزدهم فروردین زنان به دید و بازدید اقوام می‌روند و متقابلاً همان رسمی که مردان رعایت می‌کنند زنان هم رعایت می‌کنند. عیدانه‌ای که مادر بزرگ‌ها به نوه‌ها و فرزندان خود می‌دهند بیشتر تخم مرغ رنگی و تنقلات است. عیدی دختران بیشتر دستمال یا روسری است.

تهیه و صرف هفت میوه و سمنک (سمنو، شومنک) آئین‌های دیگری است که با آن نوروز را در افغانستان گرامی می‌دارند. هفت میوه، چیزی شبیه هفت سین در ایران، مجموعه‌ای است از پسته، بادام، کشته، (برگه زردآلو، شکرپاره، گردو و سنجد که سه روز پیش از نوروز در آب گذاشته می‌شود تا روز نوروز مهمانان را با آن پذیرایی کنند.

نوروز در پاکستان

جشن نوروز را در پاکستان شاید از هزارسال پیش برگزار می‌کرده‌اند. در حقیقت آغاز برگزاری جشن نوروز خورشیدی را باید مقارن با فرمانروایی غزنویان در لاهور در قرن پنجم هجری دانست که بهترین دلیل آن شعرهای نوروزی ابوالفرج رونی و مسعود سعد سلمان دو شاعر برجسته دربار غزنویان هستند. مسعود سعد بارها از نوروز و بهار و جشن فروردین و گل سرخ یاد کرده است و به همین دلیل در بعضی از نقاط سرحدی پاکستان جشن بهاران و جشن گل سرخ دارند که تا داخل افغانستان کشیده می‌شود و آنها هم نوروز را جشن گل سرخ می‌نامند.

نوروز در پاکستان مصادف با ۲۱ الی ۲۳ مارس است و معمولاً سه روز طول می‌کشد. شیعیان معتقدند که

سمنک که از گندم خیسانده و سبز شده تهیه می‌شود، مظهر خیر و برکت به حساب می‌آید و آن را به امید برآورده شدن نیازها و مرادها می‌خورند. تهیه سمنک چندین روز را در برمی‌گیرد و دختران هنگام پختن، دف می‌نوازند و آوازهای ویژه می‌خوانند.

پسران در این روز هدیه‌هایی همراه با ماهی و جلبی (نوعی شیرینی) برای نامزدان خویش می‌فرستند و خانواده دختر با گذاشتن هدیه‌ای در ظرف آن را به داماد برمی‌گردانند. در روز چهارشنبه اول سال، باغ نسوان از جمله تفرجگاه‌های زنان در این روز است. باغ‌های اطراف “هرات” در روز چهارشنبه توسط نیروهای محلی و دولتی قُرُق می‌شود، به طوری که در این روز به غیر از زنان و دختران و پسران زیر ده سال، کسی حق ورود به باغ را ندارد. در واقع چهارشنبه اول سال در “هرات” جشن نوروزی زنان است. گرچه از نوروز به عنوان جشن همگانی تقریباً در کل کشور بزرگداشت به عمل می‌آید، اما در محل‌های مختلف این آئین‌ها با ویژگی‌های محلی برگزار می‌گردد که این بر تنوع و رنگینی نوروز در افغانستان می‌افزاید.

www.iliasanjabi-blgfa.com

نوروز، روز اعلام خلافت امیرمؤمنان حضرت علی (ع) است. در تقویم‌ها برای نوروز "نقش نوروز" ترتیب داده‌اند. این نقش با کلمات "العلی" ۲۰ بار و "یا علی (ع)" ۳۰ بار مزین شده است و با اعداد و رموز گوناگون همراه است. بعضی را عقیده بر این است که اگر در هنگام تحویل سال این نقش را در یک صفحه پاک و پاکیزه با گلاب و زعفران بنویسند و در تمام سال با خود همراه داشته باشند از برکت آن در تمام سال از امراض، بلاها، غم‌ها و ناراحتی‌ها محفوظ و مصون خواهند ماند و به هدف و مقصود خواهند رسید. این نقش بسیار آزموده شده و راز آن سربسته است و حتی نقش دیگری را در هنگام نوروز با مشک و زعفران می‌نویسند و با گلاب آن را می‌شویند و می‌نوشند و آن را روی طلا و نقره و روی نگین انگشتری حک می‌کنند و در تمام سال در انگشت خود نگه می‌دارند و اعتقاد دارند که بدین وسیله از امراض جسمانی و روحی و آفات اجتماعی محفوظ می‌مانند و ملک آنها زیاد می‌شود. در این روز مردم لباس‌های پاکیزه در بر کرده و بساط شادی و دعوت پهن می‌کنند. ذکرها و دعاها را مربوط به این روز را در هنگام تحویل آفتاب به برج حمل که هر سال در تقویم‌های اردو چاپ می‌شوند به جا می‌آورند. به یکدیگر این عید را تبریک گفته و نمازی را که در روز نوروز وارد گردیده

می‌خوانند و در منازل و جاهای مختلف اجتماع چراغانی و تزئینات جالبی صورت می‌گیرد و در آن محافل قصیده‌خوانی برپا می‌شود و در این محافل در مدح مولای متقیان فصایدی خوانده می‌شود. سفره نوروز در پاکستان شامل هفت نوع سبزی و هفت رقم میوه‌های تازه و هفت جنس از آجیل همراه با تخم مرغ‌های رنگارنگ و بادبزن‌های دستی می‌باشد. انواع شیرینی‌های پاکستانی نیز در هنگام عید نوروز تهیه و آماده می‌شود. از جمله: لدو، گلاب جامن، کیک، شکرپاره، کریم رول و سوهن حلوا. در پاکستان نوروز بیشتر جنبه دینی و مذهبی به خود گرفته است و در همه جا توأم با نیایش و عبادات و نماز است. در این روز مردم هرگز سخن بد نمی‌گویند؛ الفاظ زیبا و جملات فریبا ادا می‌کنند، اشعار خوش‌آهنگ برای یکدیگر می‌خوانند و کارت‌های خوش‌رنگ، همراه با گل و بوته و نوشته‌های ادبی روح نواز به یکدیگر هدیه می‌کنند. (اعتماد، ۱۳۸۱)

منابع:

ماهنامه فرهنگی هنری چشم‌انداز، سال ۱۳۷۷، شماره ۱۳.

www.irna.ir

www.iliasanjabi-blogfa.com

نشریه اعتماد، ۲۸ اسفندماه ۱۳۸۱.